

Energie voor MKB Ooststellingwerf

14 bedrijven in de gemeente Ooststellingwerf zijn in december 2016 van start gegaan met het pilotproject 'Energie voor MKB Ooststellingwerf'. De deelnemende bedrijven krijgen een maatwerkadvies over energiebesparing en zelfvoorzienend worden in 2030. Met vier samenwerkende, onafhankelijke energieadviseurs krijgen ze inzicht in maatregelen, kosten, opbrengsten (terugverdientijden), subsidies, fiscale mogelijkheden en eventuele groene leningen die voor hen van toepassing zijn.

Deelnemende MKB'ers

Vanuit de projectgroep is er gekozen om deze pilot te starten met MKB bedrijven uit verschillende sectoren; Landbouw, gezondheidszorg, industrie en dienstverlening. Dit zorgt voor een grote diversiteit aan bedrijven. De adviseurs zijn ieder gespecialiseerd in bepaalde sectoren. De samenwerking tussen de adviseurs zorgt voor onderlinge kennis overdracht.

3

Landbouw:

Hoeve Huisman, Dobbe V.O.F.,
Melkveehouderij De Oolde Hof

2

Gezondheidszorg:

Huisartsenpraktijk De Kern,
Huisartsenpraktijk Appelscha

4

Industrie:

Eisenga Kaas, JB BesturingsTechniek,
EK Gordijnen, Graafstra Mechanisatie

5

Dienstverlening:

Personenvervoer Kort B.V., Bouwbedrijf
Buiteveld, Schilderwerken Dijkstra,
Vogelzang Tent- en Horecaverhuur,
Landstra Bureau voor Bouwfysica

Energiebesparingsadvies

Samenwerking

Informatiebijeenkomsten

Subsidie begeleiding

Financieringsmogelijkheden

Projectactiviteiten

Duurzaam vervoer

Enthousiasme

Kennisoverdracht bij lokale aannemers

Adviesgesprek van adviseur bij de ondernemer

Onafhankelijk advies

Energieneutraal 2030

Kennisoverdracht bij adviseurs

Kennisoverdracht bij lokale installateurs

Initiatiefnemers:

BALLEMANS
ADVIES
helpt u
duurzamer
ondernemen

Mede financier:

provinsje fryslân
provincie fryslân

Adviseurs:

Tolsum Advies
energie voor elkaar

Ruitenberg-advies,
Duurzaam Denken en DOEN

Projectdoelen

Het project zorgt ervoor dat de ondernemer inzicht krijgt in zijn energieverbruik. Na een bedrijfsbezoek door de adviseur krijgt de ondernemer, aan de hand van een energie adviesrapport, uitleg over zijn energieverbruik. Vanuit de huidige situatie worden meerdere scenario's beschreven waarbij er uiteindelijk een energieneutraal bedrijfspand ontstaat. Er wordt dus niet alleen gekeken naar energiebesparing, maar er worden ook maatregelen geadviseerd om zelf energie op te wekken.

Door middel van terugkoppelingsgesprekken aan tafel bij de ondernemer en gezamenlijke workshop sessies worden de ondernemers gemotiveerd om ook daadwerkelijk maatregelen uit te voeren. De persoonlijke begeleiding en aanpak zorgen voor opvolging van de maatregelen. De ondernemers stimuleren elkaar en, waar mogelijk, wordt collectief ingekocht.

Maatregelen

De ondernemer krijgt inzicht in meerdere maatregelen. Er wordt niet alleen gekeken naar energiebesparing maar ook naar mogelijkheden om energie op te wekken. Een aantal voorbeeld maatregelen zijn hieronder weergegeven, met daarbij het aantal geïnteresseerde deelnemers van de totaal 14 ondernemers.

Led verlichting 13

Led verlichting in de bestaande armaturen plaatsen of de armaturen compleet vervangen.

Warmtepomp 9

Nu of bij vervanging van de ketel een warmtepomp toepassen. Mogelijkheid om zonder aardgas te verwarmen.

Zonnepanelen 13

Hoeveel zonnepanelen zijn nodig voor het huidige verbruik of om volledig energieneutraal te worden met b.v. een warmtepomp

Collectieve inkoop 9

Mogelijkheden om groene stroom en groen gas collectief in te kopen. Tevens om maatregelen gezamenlijk uit te voeren.

Windmolens 2

De mogelijkheden van windenergie in de gemeente. Tevens alternatieven zoals WKO of houtpelletkachels.

Isoleren schil 6

Het isoleren van de bestaande schil van het pand van de ondernemer.

Monitoring 9

Mogelijkheden om meer controle uit te voeren op het verbruik. Plaatsen van slimme meter of tussenmeters.

Gedrag 11

Hoe kan het gedrag van medewerkers aangepast worden om energiebewuster te werken.

Voetprint van de 14 deelnemende bedrijven

Initiatiefnemers:

BALLEMANS
ADVIES
helpt u
duurzamer
ondernemen

Mede financier:

provinsje fryslân
provincie fryslân

Adviseurs:

Tolsum Advies
energie voor elkaar

Ruitenberg-advies,
Duurzaam Denken en DOEN